

2. «Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΤΑ Ο-
ΠΛΑ»: Ἀντίθετα, τὸ ἔργο τοῦ Μπ.
Σῶ παίχτηκε μὲ τὸν πιὸ σωστὸ τό-
νο, σὲ μιὰν «βαλκανικὴν» ὑπερβολή
ποῦ δὲν ἔφτανε ποτὲ τῆ χυδαιότη-
τα· ἢ σύγχρονη, πάντα, σάτυρα
βρῆκε ἀνταπόκριση μὲ τὸ κοινό, ἀν-
ταπόκριση ποῦ εἶχε πρὶν πραγμα-

τοποιοθεῖ μέσα στὴν ψυχὴ καὶ στὶς
δοκιμὲς τῶν ἠθοποιῶν. (Νομίζω πῶς
μιὰ σκηνὴ στὴ δεύτερη πράξη (μά-
νας καὶ κόρης) καὶ μιὰ στὴν τρίτη
(Νικόλα Λούκας) πρέπει νὰ ἐλα-
φρωθοῦν· μιὰ «διασκευὴ» δηλ. κι'
ἔτσι τὰ εἰδικὰ συγγραφικὰ γνωρί-
σματα τοῦ καιροῦ ποῦ γράφηκε θὰ
χάσουν τὸ κάπως κουραστικὸ τραι-
νάρισμά τους καὶ ὁ θεατῆς θὰ τὸ δεῖ
πιὸ εὐχάριστα.

Ἡ Κατερίνα ἔπλασε τὴν κόρη μὲ
κέφι, μὲ φαντασία, μὲ κατανόηση
καὶ μὲ ξεχωριστὴ καλαισθησία καὶ
στὸ παίξιμο καὶ στὸ ντύσιμο· τέχνη
καὶ θέλγητρο, φαινόμενο καὶ οὐσία
σὲ πληρότητα. Ὁ Παπᾶς στὴν
πρῶτη πράξη ξεπέρασε τὸ γνωστὸ
ἑαυτοῦ κι' ἔδωσε πολλὴ ποικι-
λία στὴν ἐρμηνεία του κι' ἓνα
καρατερίστικο τόνο γεμάτο θερμό-
τητα, πειστικότητα καὶ χιοῦμορ,
ποῦ τὸ συνέχισε μ' ἐφευρετικότη-
τα καὶ μὲ πολιτισμένον παίξιμο
πρὸς ὠφέλεια τοῦ ρόλου, τοῦ κοι-
νοῦ καὶ τῆς φήμης του ὡς ἐξόχου
ἠθοποιοῦ. Ὁ Ἀποστολίδης βρέθηκε
στὶς καλλίτερες στιγμὲς του, νικη-
τῆς σ' ἓνα ρόλο δύσκολο καὶ ζό-
ρικο ποῦ ἤθελε νοῦ καὶ ταλέντο·
καὶ τὰ δύο τοῦτα τὰ πρόσφερε ὁ ἄξιος
τεχνίτης ἀφειδώλευτα. Ὁ Νέξερ,
ὁ θαυμαστός ἠθοποιός, ὁ πλουσιό-
τατος σὲ θεατρικὰ προτερήματα,
μᾶς θύμιζε, κάθε τόσο, τὴν ἀψογη
καλλιτεχνικὴ ἀγωγή του καὶ τὴν
κατάρτισή του. ποῦ τὸν ὁδήγησε
κι' ἄλλοτε σ' ἐπιτυχίες καὶ, ποῦ
τώρα τὸν φέρνει σὲ ἀνάλογες δη-
μιουργίες. Οἱ τέσσαρες πρωταγωνι-
στὲς δὲν παίζανε μονάχα καθ' ἑαυ-

τούς ώραία παρά είχαν αναμεταξύ τους και μιάν άρμονία καλοχτισμένη, σαν τέσσαρα όργανα που έξυπηρετούσαν τήν πιό σοφή ένορχήστρωση. Η Μερκούρη θέλει ακόμα πολλή δουλειά· δέν κατώρθωσε στον άρκετά συνθετικό της ρόλο να δώσει πιθανοφάνεια· στις στιγμές του σκέρτσου θύμιζε λαλιά βρύσης παρά ύπηρέτρια που μεγαλοπιάνεται· κι' ενώ ή φωνή της ήταν πολύ βραχνότερη, για να μήν πω άπρεπέστερη από τό ρόλο, τό παρουσιαστικό της ήταν πάρα πολύ κομψότερο· στην άπειρία της προστέθηκαν και οι έναντιότητες του μέρους της, που δέν ήταν τής ιδιοσυγκρασίας της. Ανάλογη δουλειά, για να λιμάρει τή φωνή της τή γεμάτη απόδήχώ, χρειάζεται και ή κ. Λεονταρίδου, που άλλως τε δέν τής λείπουν προσόντα. Ο Διαμαντόπουλος έστάθηκε αξιόλογα, μέσα σε τό-

σους γερούς πρωταγωνιστές και τουτο δέν είναι καθόλου μικρή επίτυχία· δέ λύγισε, παίζοντας μαζί με δοκιμασμένους επαγγελματίες.

Ο συγγραφέας δέ θέλει, κατά βάση, να σατυρίσει άπλως τούς γείτονες· τούς παίρνει για' άφορμή, για να καυτηριάσει τήν «ήρωϊκή» διάθεση, γενικά, προσπαθώντας να χαρακτηρίσει με «βαλκανικήν» ήθογραφικότητα πλατύτερα τούς ήρωές του σε μερικές στιγμές τους. Αυτό ακριβώς, τό διπλό, τό βαλκανικό και τό γενικότερο, τό έρμηνευσε σωστά ο θίασος και τό ένσάρκωσε και ο αϊθέριος ποιητής των άδρων σχημάτων και των εν γενικότατων χρωμάτων, ο Τσαρούχης, με τή θεατρικότετη αντίληψη του που φάνηκε καλύτερα στη δεύτερη πράξη όπου, στην προσεγγμένη πλαστικότερη άπεικόνιση του σπιτιού, έβαλε, αντίθετα, τήν αδιάφορη, για' αυτόν και για' τόν θεατή, χρωματιστή έκτέλεση των δένδρων, γεγονόςτος δηλ. σε δεύτερη μοίρα για' τό έργο, εκεί που κάποιος άλλος θα έστεινε κορμούς περίοπτους, δήθεν για να παραστήσει πιό «φυσικά» όσα πρέπει να φαίνονται ψεύτικα. Καλότυχο τό δημιούργημα του ίρλανδοϋ για' τούς ήθοποιούς Του και για' τό σκηνογράφο του και για' τή σκηνοθεσία του· δέν ξέρω, αν είνε καλότυχο και στη μετάφρασή του, που ως τόσο δέν ήταν δυσάρεστη. Έχει άρα γε και τό κείμενο λόγιες και «καθαρευουσιάνικες» έκφράσεις; Πώς γράφει ο Μπ. Σω; Βουλευαρδιέρικα ή λογοτεχνικά; Σαν Καγιας ή σαν Μάτεσις; Όποιος κάνει αυτή τή μελέτη, θα έχει μόνο γνώμη για' τή μετάφραση.